

Financing Policies for Inclusive Education Systems

Endelig, sammenfattende rapport

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

FINANCING POLICIES FOR INCLUSIVE EDUCATION SYSTEMS

Endelig, sammenfattende rapport

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet) er en uafhængig og selvstyrende organisation. Agenturet medfinansieres af undervisningsministerierne i dets medlemslande og af Europa-Kommissionen via et driftstilskud inden for Den Europæiske Unions (EU) Erasmus+-uddannelsesprogram (2014-2020).

Medfinansieret af Den Europæiske Unions program Erasmus+

Europa-Kommissionens støtte til fremstillingen af denne publikation udgør ikke en godkendelse af indholdet, som afspejler forfatterens synspunkter, og Kommissionen kan ikke stilles til ansvar for brug, som kan finde sted som følge af informationen indeholdt deri.

Enkeltpersoners synspunkter anført her i dokumentet repræsenterer ikke nødvendigvis agenturets, medlemslandenes eller Kommissionens officielle synspunkter.

Redaktører: Edda Óskarsdóttir, Amanda Watkins og Serge Ebersold

Uddrag fra dette dokument er tilladt under forudsætning af tydelig kildehenvisning. Denne rapport bør refereres til således: Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2018. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Endelig, sammenfattende rapport.* (E. Óskarsdóttir, A. Watkins og S. Ebersold, red.). Odense, Danmark

Denne rapport er med henblik på at øge dens tilgængelighed til rådighed på 25 sprog og i et tilgængeligt elektronisk format på agenturets hjemmeside: www.european-agency.org

Dette er en oversættelse af en original engelsk tekst. Der henvises til den originale engelske tekst i tilfælde af tvivl om nøjagtigheden af informationen i oversættelsen.

ISBN: 978-87-7110-781-4 (elektronisk)

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2018

Sekretariat
Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Danmark
Tlf.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Bruxelles-kontor
Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tlf.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

INDHOLD

INDLEDNING	5
Et samarbejdsprojekt	6
PROJEKTAKTIVITETER OG METODOLOGI	6
EN RAMME FOR POLITISKE PROBLEMSTILLINGER, FAKTORER OG DRIVKRAFT	8
Tværasektoriel problemstilling 1: Sikring af, at elever og studerende inkluderes effektivt i passende undervisningsmuligheder	10
Tværasektoriel problemstilling 2: Fremme af en skoleudviklende tilgang til inkluderende undervisning	11
Tværasektoriel problemstilling 3: At skabe innovative og fleksible undervisningsmiljøer	12
Tværasektoriel problemstilling 4: Sikring af gennemsigtige og ansvarsbevidste systemer for inkluderende undervisning	13
KONKLUSION	15
REFERENCER	16

INDLEDNING

Rådets henstilling om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen anfører, at:

Sikring af effektiv og lige adgang til inklusiv uddannelse af god kvalitet for alle lærende, herunder lærende med indvandrerbaggrund, lærende med en dårlig socioøkonomisk baggrund, lærende med særlige behov og lærende med handicap – i overensstemmelse med konventionen om rettigheder for personer med handicap – er en forudsætning for at opnå samfund med større sammenhængskraft (Rådet for Den Europæiske Union, 2018, s. 6).

Forskning viser, at finansieringsmekanismer er afgørende for fastsættelsen af den type skolepraktik, der tilbydes elever og studerende fra udsatte grupper (OECD, 2012). Systemerne til finansiering af uddannelse spiller en afgørende rolle, når det handler om at sikre, at alle elever og studerende – inklusive dem, der marginaliseres på grund af køn, religion, evner, seksuel orientering, social status eller etnicitet – har adgang til et inkluderende undervisningssystem på alle niveauer af livslang læring (UNESCO, 2009). Selvom lande står over for forskellige udfordringer i forhold til finansiering til støtte af inkluderende undervisning, er det vigtigt at sikre, at de tilgængelige ressourcer – menneskelige eller andre slags – udnyttes bedst muligt (UNESCO, 2017).

Præmissen for projektet **Financing Policies for Inclusive Education Systems [Politikker for finansiering af inkluderende undervisningssystemer]** (FPIES) er, at planlæggere i hele Europa anerkender, at finansieringsmekanismer har afgørende betydning, når det handler om at nedbringe uligheden inden for undervisning. De har dog brug for mere detaljeret information om finansieringsmekanismernes indvirkning på inkluderende undervisning, der kan bruges til at guide deres udvikling af politikker.

FPIES-projektet er et svar på dette identificerede behov for politikker. Projektet, som kører fra 2016 til 2018, bygger på et tidligere projekt fra Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning (agenturet): **Finansiering af inkluderende undervisning – Kortlægning af landesystemer til inkluderende undervisning** (Det Europæiske Agentur, 2016). FPIES medfinansieres af agenturet og Europa-Kommissionens ramme for **Erasmus+ nøgleaktion 3 “Nyskabende samarbejdsprojekter”**. Denne korte rapport præsenterer en opsummering af FPIES-projektet.

Et samarbejdsprojekt

Projektet er baseret på direkte samarbejde mellem otte partnere: Undervisningsministerierne i **Holland, Italien, Litauen, Norge, Portugal** og **Slovenien**, agenturet og **Universitat Ramon Llull**. Sidstnævnte fungerer som eksterne sagkyndige for projektet med fokus på projektaktiviteter og -resultater.

FPIES-projektet sigter mod systematisk at undersøge forskellige fremgangsmåder til undervisningsfinansiering og at identificere en effektiv ramme finansieringspolitikker, som har til mål at nedbringe uligheden inden for undervisning.

Udgangspunktet for FPIES-projektet er, at de nuværende ressourceallokeringsrammer i alle lande er baseret på uddannelsessystemer, der sigter mod at blive stadigt mere inkluderende. Landene har udviklet disse ressourceallokeringsrammer for at gøre det muligt for parterne at implementere principperne fra inkluderende undervisning mere effektivt.

Projektaktiviteterne fokuserer specifikt på at undersøge ressourceallokeringssystemerne i de seks partnerlande.

PROJEKTAKTIVITETER OG METODOLOGI

FPIES-projektets *begrebsramme* (Det Europæiske Agentur, i tryk-a) bygger på eksisterende viden fra forskning (især Det Europæiske Agentur, 2016). Begrebsrammens rolle skulle vejlede indsamlingen af information til projektet og danne ramme for analyse af den indsamlede information.

Den metodologi, der lå til grund for informationsindsamlingen i FPIES-projektet, var fremgangsmåden for jævnbyrdig læring. Denne har potentialet for at facilitere selvevaluering og erfaringsudveksling for at støtte langsigtet udvikling og implementering af politikker i de deltagende lande.

De primære aktiviteter for jævnbyrdig læring var studiebesøg i seks lande: Et besøg for hvert partnerland. Hvert studiebesøg i et land indebar en bred vifte af relevante parter fra ministerie-, kommunal- og skoleniveauer i værtslandet og gæster på ministerieniveau fra tre af de fem andre partnerlande. Deltagerne i landenes studiebesøg deltog i en række på forhånd aftalte aktiviteter og diskussioner, hvor de undersøgte hvert lands system til finansiering af inklusion og specialundervisning i dybden. Målet var at identificere den nuværende models funktioner, udfordringer og muligheder. Disse politikudvekslinger på landsniveau skabte informationskilder på meta-niveau, der fungerede som grundlag for

projektets analyseaktiviteter. De blev registreret som følger:

- **Landsrapporter:** Landsrapporterne identificerer de primære styrker og udfordringer forbundet med finansiering, ledelse og kapacitetsopbygning, som underbygger landenes systemer for inkluderende undervisning. Landsrapporterne blev udarbejdet inden studiebesøgene til landene. De blev færdiggjort efter studiebesøgene til landene på baggrund af information og diskussioner, der fandt sted under besøgene.
- **Rapporter for studiebesøg til landene:** Rapporterne for studiebesøgene til landene dokumenterer den primære diskussion og de primære læringspunkter fra hvert besøg. De giver en resumé af besøget og en omfattende analyse af diskussionerne.

Information om studiebesøgene til landene samt rapporterne kan findes på partnersiderne for **Holland, Italien, Litauen, Norge, Portugal og Slovenien**.

FPIES-projektets **synteserapport** (Det Europæiske Agentur, 2018) samler resultaterne fra alle projektaktiviteterne, landsrapporterne, studiebesøgene til landene og rapporterne om studiebesøgene til landene. Den fremhæver finansieringsproblemer, faktorer og afgørende mekanismer for nedbringelse af ulighed inden for undervisning via virksomme, omkostningseffektive og retfærdige finansieringsmekanismer.

Med udgangspunkt i de projektresultater, der præsenteres i synteserapporten, er et af de primære resultater af FPIES-projektet *vejledningsrammen for politikker* (Det Europæiske Agentur, i tryk-b).

Den tilsigtede målgruppe og de potentielle brugere af denne *vejledningsramme for politikker* er planlæggere (beslutningstagere) for inkluderende undervisning, der arbejder på forskellige niveauer i systemet – nationalt, regionalt og lokalt. *Vejledningsrammen for politikker* indeholder:

- en oversigt over de **politiske elementer**, der ligger til grund for en omfattende politik for finansiering af inkluderende undervisningssystemer
- en præsentation af en **politisk ramme**, der fremhæver de tværsektorielle politiske problemstillinger samt politiske mål og målsætninger, der udgør en omfattende politik for finansiering af inkluderende undervisningssystemer (omsummeret i næste afsnit)
- et **selvevalueringsværktøj**, der bygger på den foreslåede ramme. Dette er blevet udviklet for at støtte planlæggerne i at reflektere over og diskutere politikker for finansiering af inkluderende undervisning.

Den overordnede hensigt med denne *vejledningsramme for politikker* for finansiering er at støtte fremtidige diskussioner mellem planlæggere, der arbejder på landenes nationale, regionale og lokale niveauer angående politikker for finansiering af inkluderende

undervisningssystemer. Alle medlemmer af agenturet forstår, at sådanne diskussioner er af afgørende betydning for at forbedre implementeringen, ansvarligheden og ledelsen i forbindelse med disse systemer.

EN RAMME FOR POLITISKE PROBLEMSTILLINGER, FAKTORER OG DRIVKRAFT

Inden for en omfattende politisk ramme for finansiering af inkluderende undervisningssystemer må finansiering ikke forstås som et mål i sig selv. Det er i stedet et værktøj til at fremme og sikre inkluderende undervisningssystemer, der giver muligheder for kvalitetsundervisning for alle elever og studerende.

FPIES-projektets resultater kæder finansieringsmekanismer for inkluderende undervisningssystemer sammen med vigtige mekanismer, der støtter implementeringen af virksomme og omkostningseffektive politikker for inkluderende undervisning. Landenes politikker for inkluderende undervisning er indlejret i inkluderende undervisningssystemer med flere niveauer og flere parter, som dækker over almene og specialiserede foranstaltninger. Disse systemer involverer mekanismer på tværs af ministerier og sektorer og inkluderer ikke-uddannelsesmæssige aspekter, der påvirker elever og studerendes adgang til inkluderende undervisning af høj kvalitet. Finansieringsmekanismernes ydeevne og omkostningseffektivitet afhænger derfor af essentielle mekanismer for ressourceforvaltning, der indebærer midler og ressourcer i en integreret ramme for inter-institutionelt samarbejde og koordinerede foranstaltninger (Det Europæiske Agentur, 2016; 2018).

Disse grundlæggende emner forbinder finansieringsmekanismer for inkluderende undervisningssystemer med fire tværsektorielle problemstillinger. Disse **problemstillinger** formulerer kvaliteten af inkluderende undervisning og dens omkostningseffektivitet som vigtige emner eller politiske dimensioner, der skal tages i betragtning, når der implementeres effektive politikker for omkostningseffektiv inkluderende undervisning af høj kvalitet.

Disse problemstillinger hænger sammen med et antal afgørende **faktorer** for ressourcetildeling, der afgør retfærdig, virksom og omkostningseffektiv inkluderende undervisning. Faktorerne hænger til gengæld sammen med vigtige finansierings-**drivkræfter**, der betragtes som essentielle for implementeringen af effektive finansieringspolitikker (Det Europæiske Agentur, 2018). Sammen udgør disse problemstillinger, faktorer og drivkræfter en vejledende ramme for tilvejebringelse af finansiering og ressourcer, som er nødvendige for inkluderende undervisningssystemer.

Tværasektoriel problemstilling 1: Sikring af, at elever og studerende inkluderes effektivt i passende undervisningsmuligheder

Ekskluderende strategier, der fratager elever og studerende deres ret til uddannelse og inkluderende undervisning og/eller unødvendigt sætter elever og studerende i kasser, der angiver, at de har behov for en officiel beslutning for særlige undervisningsmæssige behov, bør undgås. Det primære budskab, der underbygger denne problemstilling, er behovet for at finansiere strategier, der fører til undervisningsmæssig inklusion, ikke eksklusion.

De afgørende faktorer for ressourcetildeling og vigtige sammenkoblede drivkræfter bag denne problemstilling er:

Primære afgørende faktorer for ressourcetildeling	Vigtige drivkræfter
En politisk forpligtelse til alle elever og studerendes ret til undervisning	<ul style="list-style-type: none">• Økonomisk forpligtelse hen imod inkluderende undervisning• Forpligtelse til dygtighed for alle• Investering i udvikling af forskellige støtteforanstaltninger for elever og studerende
Indføring af inkluderende undervisning i lokale sammenhænge inden for en fællesskabsbaseret tilgang	<ul style="list-style-type: none">• Indføring af inkluderende undervisning som en kerneopgave og et vigtigt ansvarsområde på alle niveauer af beslutningstagningen• Styrkelse af skolernes sociale ansvar for inkluderende undervisning
Fremme af en skoleudviklende tilgang	<ul style="list-style-type: none">• Sikring af en bæredygtig balance mellem finansieringstilgange for hele skolen (gennemløb) og behovsbaserede (input) finansieringstilgange• Mekanismer for ressourcetildeling, der fremmer udviklingen af inkluderende læringsfællesskaber

Tværasektoriel problemstilling 2: Fremme af en skoleudviklende tilgang til inkluderende undervisning

Finansieringsmekanismer, der fungerer som en hæmsko for inkluderende undervisning, skal undgås. Fleksible finansieringssystemer skal sikre en tilgang til skoleudvikling, som opbygger læringsfællesskaber igennem udvikling af innovative og fleksible former for undervisning, der kombinerer præstation og rimelighed. Det primære budskab, der underbygger denne problemstilling, er støtte til skoleteams i at tage ansvar for at imødekomme alle elever og studerendes behov.

De afgørende faktorer for ressourcefordeling og vigtige sammenkoblede drivkræfter bag denne problemstilling er:

Primære afgørende faktorer for ressourcefordeling	Vigtige drivkræfter
At give incitamenter til et støttende undervisningsmiljø	<ul style="list-style-type: none">• Økonomisk støtte til skoler samt elever og studerende, der risikerer at underpræstere• Mekanismer til ressourcefordeling, der fremmer læringsnetværk
Fremme af skoleautonomi	<ul style="list-style-type: none">• Flexibel brug af offentlig finansiering• Organisatorisk fleksibilitet
Indføring af inkluderende undervisning i støttende kvalitetssikringsmekanismer på skoleniveau	<ul style="list-style-type: none">• Støtte til fordelt ledelse• En passende kombination af midler til støttende, innovative undervisningsmiljøer

Tværsæktoriel problemstilling 3: At skabe innovative og fleksible undervisningsmiljøer

Ineffektive finansieringsmekanismer fungerer som et incitament til segregering og eksklusion, når undervisning og støtte i almene rammer ikke opfattes som tilstrækkelige til at imødekomme elever og studerendes behov. Dette kan medføre, at parterne får indtryk af, at særlige rammer (dvs. opdelte skoler og klasser) giver bedre undervisningsmæssig støtte til visse elever og studerende. Det primære budskab, der underbygger denne problemstilling, er, at effektive finansieringsmekanismer er et incitament til inkluderende undervisning, når de fremmer kapacitetsopbyggende mekanismer, der styrker parterne i at udvikle innovative og fleksible almene undervisningsmiljøer for alle elever og studerende.

De afgørende faktorer for ressourcetildeling og vigtige sammenkoblede drivkræfter bag denne problemstilling er:

Primære afgørende faktorer for ressourcetildeling	Vigtige drivkræfter
Muliggørelse af kapacitetsopbyggende strategier	<ul style="list-style-type: none">• Styrkelse af lokale fællesskaber, skoler og elever og studerende
Muliggørelse af særlige rammer, der fungerer som en ressource for de almene rammer	<ul style="list-style-type: none">• Incitament for, at særlige rammer skal fungere som ressourcecentre• Indføring af problemstillinger angående inkluderende undervisning i for- og efteruddannelse af specialister, der arbejder i særlige rammer
Indføring af inkluderende undervisning i lærernes faglige udvikling	<ul style="list-style-type: none">• Indføring af inkluderende undervisning i lærernes uddannelsesmuligheder• Fremme af ledelsesevner i forbindelse med udvikling af inkluderende skoler• Inkludering af forældrene i uddannelses-/udviklingsmuligheder

Tværasektoriel problemstilling 4: Sikring af gennemsigtige og ansvarsbevidste systemer for inkluderende undervisning

Ressourceallokeringsmekanismer, der fremmer kategorisering af elever og studerende i stedet for at identificere områder, der kan udvikles inden for undervisningsstøtte og -foranstaltninger, er ikke omkostningseffektive på lang sigt, og heller ikke retfærdige. Ineffektivt tværasektorielt samarbejde (dvs. med sundheds- og socialmyndigheder) kan medføre duplikering af ydelser og uoverensstemmende fremgangsmåder. Det primære budskab, der underbygger denne problemstilling er, at finansierings- og ressource-systemer, er balancerer problemstillinger vedrørende ydeevne, effektivitet og rimelighed, hænger tydeligt sammen med lovgivningsmæssige rammer, der fokuserer på overordnet systemledelse, ansvarlighed og forbedring.

De afgørende faktorer for ressourcetildeling og vigtige sammenkoblede drivkræfter bag denne problemstilling er:

Primære afgørende faktorer for ressourcetildeling	Vigtige drivkræfter
Netværksledelsesstrategier, der fremmer integrerede systemer for inkluderende undervisning	<ul style="list-style-type: none">• Indførelse af ledelse i skoler og lokale netværk inden for en tværfaglig og tværministeriel ramme
Bevægelse væk fra proceduremæssige kontrolmekanismer til ansvarlige systemer for inkluderende undervisning	<ul style="list-style-type: none">• Sammenkobling af finansiering og evidens-baseret ressourceplanlægning• Udvikling af overvågningsmekanismer, der går længere ud end administrativ overensstemmelse• Kortlægning af finansieringsdata mod målene ved inkluderende undervisning• Indførelse af inkluderende undervisning i rapporterings- og udbredelsesmekanismer
Indførelse af politikker for inkluderende undervisning i et kvalitetssikringssystem	<ul style="list-style-type: none">• Udvikling af eksisterende evalueringsprocedurer ved at betragte problemstillinger vedrørende inkluderende undervisning som primære drivkræfter for et kvalitetssikringssystem• Udvikling af en tydelig ramme for kvalitetssikring af inkluderende undervisning

KONKLUSION

Resultaterne udledt af projektet Finansiering af inkluderende undervisning og alle FPIES-projektaktiviteterne (Det Europæiske Agentur, 2016; 2018) viser, at der ikke findes en ideel måde at finansiere inkluderende undervisning på. Som *Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget* netop fremhæver:

Stigende offentlige udgifter er dog ikke automatisk nogen garanti for bedre resultater. For hvis man sammenligner PISA-resultaterne [Programme for International Student Assessment] og størrelsen af de offentlige udgifter til førskole- og skoleundervisning, viser det sig, at det er meget forskelligt, hvor effektivt medlemsstaterne bruger deres ressourcer. Det er således meget vigtigt at øge effektiviteten, dvs. at de begrænsede ressourcer skal udnyttes bedst muligt for at sikre kvalitet, lige muligheder og resultater (Europa-Kommissionen, 2016, s. 3).

Landenes politikker for inkluderende undervisning er indlejret i inkluderende undervisningssystemer med flere niveauer og flere parter, som dækker over almene og specialiserede foranstaltninger. I deres nuværende form er disse systemer for inkluderende undervisning lang mere komplekse end det generelle uddannelsessystem. De danner ramme for den vej, landene bevæger sig på hen imod inkluderende undervisning.

Som foreslået af Rådet for Den Europæiske Union (2017) kræver dækning af alle aspekter af undervisning fra et livslangt perspektiv, at man involverer tværministerielle og tværsektorielle problemstillinger. Det kræver også inklusion af ikke-undervisningsmæssige aspekter, der påvirker elever og studerendes adgang til inkluderende undervisning af høj kvalitet (ibid.).

Afslutningsvis sammenkæder resultaterne udledt af FPIES-projektaktiviteterne virksomme og omkostningseffektive inkluderende undervisningssystemer med fire tværsektorielle problemstillinger. Disse tværsektorielle problemstillinger er, med støtte fra politiske mål og målsætninger, de største fremmende faktorer, der underbygger udviklingen af virksomme og omkostningseffektive inkluderende undervisningssystemer, som kan reducere ulighed inden for undervisning.

REFERENCER

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2016. *Financing of Inclusive Education: Mapping Country Systems for Inclusive Education [Finansiering af inkluderende undervisning – Kortlægning af landesystemer til inkluderende undervisning]*. (S. Ebersold, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/financing-inclusive-education-mapping-country-systems-inclusive-education (Sidst tilgået oktober 2018)

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, 2018. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Resourcing Levers to Reduce Disparity in Education [Politikker for finansiering af inkluderende undervisningssystemer: Ressourcetildelingsmekanismer til reduktion af ulighed inden for undervisning]*. (S. Ebersold, E. Óskarsdóttir og A. Watkins, red.). Odense, Danmark. www.european-agency.org/resources/publications/fpies-synthesis-report (Sidst tilgået oktober 2018)

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, i tryk-a. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Project Conceptual Framework [Politikker for finansiering af inkluderende undervisningssystemer: Projektets begrebsramme]*. (E. Óskarsdóttir, A. Watkins og S. Ebersold, red.). Odense, Danmark

Det Europæiske Agentur for Inklusion og Specialundervisning, i tryk-b. *Financing Policies for Inclusive Education Systems: Policy Guidance Framework [Politikker for finansiering af inkluderende undervisningssystemer: Vejledningsramme for politikker]*. (A. Watkins, E. Óskarsdóttir og S. Ebersold, red.). Odense, Danmark

Europa-Kommissionen, 2016. *Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Forbedret og moderniseret uddannelse*. COM/2016/0941 final. Bruxelles: Europa-Kommissionen. eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=COM:2016:941:FIN (Sidst tilgået oktober 2018)

OECD, 2012. *Equity and Quality in Education: Supporting Disadvantaged Students and Schools [Rimelighed og kvalitet inden for undervisning: Støtte af udsatte elever og studerende og skoler]*. Paris: OECD Publishing

Rådet for den Europæiske Union, 2017. *Konklusioner vedtaget af Rådet og repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet, om inklusion i mangfoldighed for at sikre uddannelse af høj kvalitet for alle*. (2017/C 62/02) eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2017.062.01.0003.01.DAN&toc=OJ:C:2017:062:FULL (Sidst tilgået i oktober 2018)

Rådet for den Europæiske Union, 2018. *Rådets henstilling af 22. maj 2018 om fremme af fælles værdier, inklusiv uddannelse og den europæiske dimension i undervisningen.* (2018/C 195/01). Bruxelles: Rådet for Den Europæiske Union. eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=CELEX%3A32018H0607%2801%29 (Sidst tilgået i oktober 2018)

UNESCO, 2009. *Policy Guidelines on Inclusion in Education [Policy guidelines for inkluderende læringsmiljøer]*. Paris: UNESCO

UNESCO, 2017. *A Guide for Ensuring Inclusion and Equity in Education [En vejledning til sikring af inklusion og rimelighed inden for undervisning]*. Paris: UNESCO

Sekretariat:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tlf.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Bruxelles-kontor:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tlf.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org